

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601, тел. (044) 256-12-82, gsu@police.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру

м. Київ

«17» січня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 3-го відділу (документування злочинів, проти миру, людяності та ознак геноциду) Головного слідчого управління Національної поліції України капітан поліції Борщ Євгеній Юрійович, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 4202300000000055 від 23.01.2023, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про підозру особі у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись положеннями ст. ст. 2, 7, 40, 42, 276-278 КПК України, -

П О В І Д О М И В :

Заневського Яна Вячеславовича
(російською мовою Заневский Ян Вячеславович), який народився 20.05.1995 в м. Москва РФ, документований паспортом громадянина РФ серії 4515 №198899, виданим 11.06.2015 відділенням УФМС по місту Москва по району Дмитровський, зареєстрований за адресою: РФ, м. Москва, вул. Лобненська, 2, кв. 128, проживає за адресою: РФ, м. Москва, вул. Твардовського, 12, корпус 3, кв. 56, співробітника ФСБ РФ, громадянина РФ

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України – жорстокому поводженні з цивільним населенням, іншому порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб.

Фактичні обставини кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється Заневський Я.В.:

З 20 лютого 2014 року розпочато збройне вторгнення Збройних Сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ) на територію України, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечивши військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

18 березня 2014 року РФ оголосила про включення Автономної Республіки Крим та м. Севастополя до її складу.

Одночасно із цим, протягом березня та на початку квітня 2014 року, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих РФ, взяли під контроль будівлі органів місцевої влади і військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка», а 27 квітня 2014 року в м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка».

Указані акти агресії РФ проти України призвели до окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, а також окремих територій Донецької та Луганської областей, де велися бойові дії.

Надалі, 24 лютого 2022 року Президент РФ оголосив про початок так званої «спеціальної військової операції». Після цього, близько четвертої години ранку того ж дня, ЗС РФ, інші збройні формування РФ та підконтрольні їм угруповання іррегулярних незаконних збройних формувань розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України з боку РФ, Республіки Білорусь та тимчасово окупованої території України, що супроводжувалось завданням ракетно-артилерійських ударів та бомбардувань авіацією об'єктів по всій території України.

З того моменту Сили безпеки та оборони України здійснюють збройну відсіч вздовж всієї лінії фронту.

В ході бойових дій російсько-окупаційними військами, серед іншого, було окуповано частину Запорізької області, у тому числі м. Кам'янка-Дніпровська Василівського району.

Факт широкомасштабного збройного вторгнення на територію України 24.02.2022 не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п.п. 17, 18 Наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього» (Україна проти РФ) та ін.)».

Таким чином, з 20 лютого 2014 року і до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією РФ проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

Відповідно до статті 2 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі – Конвенція), ратифікованої Указом Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни» від 03 липня 1954 року, ця Конвенція застосовується до усіх випадків збройного конфлікту між двома державами-сторонами цієї Конвенції.

Згідно ч. 1 ст. 4 Конвенції, особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Відповідно до частин 1-3 статті 6 Конвенції, вона повинна застосовуватися з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у статті 2 цієї Конвенції. На території сторін конфлікту застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій. На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій.

Згідно положень статті 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу та повагу до своєї честі. До них завжди слід ставитися гуманно та захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, та від образ. Жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від зґвалтування, примушування до проституції чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність.

Відповідно до ст. 29 Конвенції сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Згідно з положеннями ст. 31 Конвенції визначено право цивільних осіб, за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, встановлено, що жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Відповідно до ст. 32 Конвенції забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ст. 33 Конвенції жодну особу, що перебуває під захистом, не може бути покарано за правопорушення, якого вона не вчинила особисто.

Колективні покарання, так само як і будь-які залякування чи терор, забороняються.

Згідно положень ст. 147 Конвенції до серйозних порушень, серед іншого, належать тортури, нелюдяне поводження, яке умисно спричиняє великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом.

Відповідно до положень ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу від 08.06.1977 до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (далі – Протокол I), який ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 18 серпня 1989 року, заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: а.1) вбивство; а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; а.3) тілесні покарання; а.4) каліцтво; б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі; с) взяття заручників; д) колективне покарання; е) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

Статтю 76 Протоколу I передбачено, що жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від згвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань.

Статтю 6 Закону України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 року Україна підтверджує свої зобов'язання за міжнародними договорами, укладеними Українською РСР до проголошення незалежності України.

В населених пунктах України, які у процесі ведення бойових дій перейшли під контроль російсько-окупаційних військ, а також окупованих РФ населених пунктах України, вищим військово-політичним керівництвом РФ організовано систематичну сталу протиправну діяльність, яка спрямована проти цивільного населення, а саме української національної групи, тобто будь-кого хто вважає себе представником української нації, як окремої від росіян нації (говорить українською мовою, має проукраїнські погляди, не вітає окупаційні війська, працював у державних органах України і т.п.).

Представники указаної групи усупереч міжнародного права позбавляються основоположних прав, піддаються катуванням (тортурам), незаконному позбавленню волі (ув'язненню), нелюдському поводженню, заподіяння тяжких страждань, серйозних тілесних ушкоджень і шкоди здоров'ю, згвалтуванням і іншим формам сексуального насильства та умисним вбивствам.

До указаної протиправної діяльності залучені представники різних відомств держави-агресора – Збройних сил, Військової поліції Міністерства оборони, Національної гвардії, Федеральної служби безпеки, Слідчого комітету, Міністерства внутрішніх справ, Федеральної служби виконання покарань, окупаційних та самопроголошених органів влади.

Встановлено, що громадянин рф **Заневський Ян В'ячеславович**, будучи співробітником ФСБ рф (точна посада та військове звання не встановлені),

використовуючи позивний «Ладья», з липня 2022 року на тимчасово окупованих територіях Херсонської, Миколаївської та Запорізької областей здійснював фільтраційні заходи, які полягали у виявленні колишніх учасників АТО/ООС та інших проукраїнськи налаштованих громадян України, незаконному позбавленні їх волі та катуваннях. При цьому останній усвідомлював здійснення рф збройного вторгнення на територію України та окупацію частини її території, а отже існування міжнародного збройного конфлікту.

Поряд з цим громадянка України [REDACTED], [REDACTED] року народження, яка проживала у м. [REDACTED] Василівського району Запорізької області, яке тимчасово окуповано рф, у Збройних Сил України та інших військових формуваннях України службу не проходила, участі у бойових діях не брала, жодної діяльності, яка б загрожувала представникам російсько-окупаційних військ та окупаційної влади не здійснювала, тобто була цивільною особою у розумінні ст. 50 Протоколу I.

Про вказані обставини було достеменно відомо Заневському Я.В., який як мінімум з жовтня 2022 року, був так званим куратором від ФСБ рф по Василівському району Запорізької області.

Не дивлячись на обізнаність про те, що [REDACTED] є цивільною особою, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, Заневський Я.В. вчинив по відношенню до неї протиправні діяння за наступних обставин.

Так, 06.10.2022 приблизно о 17 год. за місцем проживання потерпілої за адресою: Запорізька область, Василівський район, м. [REDACTED], [REDACTED], Заневський Я.В., діючи умисно, з мотивів ненависті до осіб, які мають проукраїнські погляди, а також виконання поставлених йому керівництвом завдань щодо виявлення і переслідування представників української національної групи та тією ж метою, за попередньою змовою групою осіб з двома невстановленими представниками російсько-окупаційних військ, які були одягнуті у військову форму та мали при собі вогнепальну зброю – автомати, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, за відсутністю будь-яких підстав, у порушення положень ст. 147 Конвенції, позбавив волі (ув'язнив) [REDACTED], а саме шляхом погроз застосування до потерпілої фізичної сили та вогнепальної зброї заставив її сісти у його автомобіль, на якому доставив її до місця подальшого незаконного утримання, а саме відділу поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області за адресою: м. Кам'янка-Дніпровська, просп. 9 Травня, буд. 2, де потерпілу утримували всупереч її волі до 21.10.2022.

21.10.2022 потерпілу перевезли до підрозділу поліції, яке знаходиться в селі Велика Білозерка Василівського району Запорізької області, де утримували всупереч її волі до 18.01.2023.

18.01.2023 [REDACTED] перевезли до одного з будинків у селі Верхня Криниця Василівського району Запорізької області, де утримували всупереч її волі до 14.03.2023.

14.03.2023 потерпілу перевезли до невстановленої загальноосвітньої школи у м. Мелітополь Запорізької області, де утримували всупереч її волі приблизно до 16.03.2023, після чого звільнили.

Зазначеними діями, а саме **незаконним позбавленням волі (ув'язненням)** цивільної особи [REDACTED], Заневський Я.В. за попередньою змовою групою осіб з невстановленими представниками російсько-окупаційних військ вчинив порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

У подальшому, 06.10.2022 у період часу приблизно з 17 год. і щонайменше до 21 год., а також 07.10.2022 у період зранку (точний час не встановлено) до 17 год., у одному з кабінетів відділу поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області за адресою: Запорізька область, Василівський району, м. Кам'янка-Дніпровська, просп. 9 Травня, буд. 2, Заневський Я.В., діючи умисно, з тих самих мотивів і метою, за попередньою змовою групою осіб з іншими невстановленими представниками російсько-окупаційних військ, діями яких він керував, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, у порушення положень статей 27, 31, 32, 33, 147 Конвенції та ч. 2 ст. 75 і ст. 76 Протоколу I, маючи намір примусити [REDACTED] розповісти про те, де перебуває її чоловік, а також отримати від неї відомості про осіб, які мають проукраїнські погляди та можуть готувати якісь дії проти окупаційної влади (навіть тих хто відкрито не висловлював свої погляди, а був схильний, чи думав про вчинення якихось дій проти окупаційної влади), шляхом заподіяння потерпілій фізичних і моральних страждань застосував щодо потерпілої заходи фізичного впливу та спеціальні засоби.

Так Заневський Я.В. разом із своїми спільниками прив'язав скотчем ноги та руки [REDACTED] до ніжок офісного стільця (потерпілу посадили на стілець та змусили нагнутися вперед і опустити руки до рівня ніг, які разом були прив'язані до ніжок стільця) та почав задавати запитання щодо вищевказаних обставин. Після відповідей потерпілої про те, що їй невідома указана інформація, Заневський Я.В. сказав, що вони допоможуть їй згадати, та особисто, а також за його вказівкою невстановлені представники російсько-окупаційних військ, вчинили наступні дії:

- нанесли численні удари пластиковою двоох літровою пляшкою з водою у потиличну область голови;

- надягали на голову поліетиленовий пакет, краї якого замотувала скотчем на шиї, при цьому затискали рукою ніс потерпілій, позбавляючи її у такий спосіб можливості дихати. Намагаючись отримати доступ до повітря потерпіла вставала але враховуючи, що її ноги та руки були прив'язані до ніжок стільця падала, у результаті чого травмувала правий плечовий суглоб;

- обмотували шию потерпілої шнуром від електричного чайника та придушували її, позбавляючи у такий спосіб можливості дихати;

- погрожували застосуванням струму, приносили з цією метою і демонстрували спеціальний пристрій невстановленого типу.

Особисто Заневський Я.В. погрожував потерпілій прострелити вогнепальною зброєю (пістолетом невстановленого зразка) їй коліна, при цьому направляв пістолет в ноги і натискав на курок, пістолет клацав але пострілу не відбувалося. Він же приставляв пістолет до її голови і натискав на курок, пістолет клацав але пострілу не відбувалося, такі дії Заневський Я.В. називав грою в російську рулетку. Крім того Заневський Я.В. наніс рукояткою пістолета численні удари у потиличну область голови потерпілої. Окрім цього останній погрожував [REDACTED] сексуальним насильством, а саме, що він «віддасть» її на декілька днів 150 «кадірівцям».

У результаті вказаних дій [REDACTED] зазнала фізичного болю і страждань, втрачала свідомість, її нудило, їй були заподіяні тілесні ушкодження у вигляді двох великих ран на потилиці, травму правого плечового суглобу, а також психологічні страждання.

Указаним катуванням (тортурами) цивільної особи [REDACTED] Заневський Я.В. за попередньою змовою групою осіб з іншими невстановленими представниками російсько-окупаційних військ вчинив жорстоке поводження з цивільним населенням.

Одночасно з цим, Заневський Я.В., діючи умисно, з тих самих мотивів і метою, за попередньою змовою групою осіб з іншими невстановленими представниками російсько-окупаційних військ, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, у порушення положень статей 27, 31, 32, 33, 147 Конвенції та ч. 2 ст. 75 і ст. 76 Протоколу I, вчинив наступні дії.

06.10.2022 у період з 16 год. та приблизно до 17 год. під час проведення обшуку за місцем проживання [REDACTED] за адресою: Запорізька область, Василівський район, м. [REDACTED], погрожував потерпілій 10 річним строком ув'язнення, тим, що він прострелить їй коліна або вб'є її, при цьому вказані погрози супроводжувалися демонстрацією вогнепальної зброї.

07.10.2022 у невстановлений час під час проведення обшуку за адресою: Запорізька область, Василівський район, м. [REDACTED], де періодично проживала потерпіла [REDACTED], знайшовши в підсобному приміщенні прапор України, розгорнув його на землі, після чого штовхнув [REDACTED] на вказаний прапор обличчям вниз, придавив її до землі, поставивши свою ногу їй на спину, приставив до її тіла вогнепальну зброю та пригрозив вбивством.

15.10.2022 у невстановлений час змусив [REDACTED] знятися на відео та відповідати на запитання російських журналістів. При цьому сказав потерпілій, що якщо вона «скаже все добре», то її відпустять, а якщо «не так як треба», то він її вб'є. Під час зйомки сюжету Заневський Я.В. та його спільники стояли за спиною кореспондента з направленою в потерпілу зброєю. Знятий та змонтований сюжет демонстрував, що [REDACTED] нібито була наводчицею та

повідомляла підрозділам Збройних Сил України місцезнаходження об'єктів цивільної інфраструктури, які потім піддавалися обстрілам.

Крім того, позбавивши волі [REDACTED] Заневський Я.В. помістив її під варту у приміщення камерного типу відділу поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області за адресою: Запорізька область, Василівський району, м. Кам'янка-Дніпровська, просп. 9 Травня, буд. 2, де її утримували інші особи (місцеві жителі, які сприяли діяльності окупаційної влади, влаштувавшись до окупаційних органів поліції) у період з 06.10.2022 по 21.10.2022, при цьому він усвідомлював, що умови утримання в указаному місці були неналежними.

Так в камері, де утримувалася [REDACTED] були лише дерев'яні нари без матрацу та постільної білизни, у камері бігали миші, були відсутні мінімальні гігієнічні умови для утримання людей, необхідну медичну допомогу не надавали, перші два дні утримання потерпілу не годували та не давали води.

Зазначеними діями, а саме негуманним ставленням, насильством над фізичним і психічним станом, залякуваннями і погрозами, образами, брутальним поведінням, утриманням у жахливих умовах, катуванням (тортурами), що викликало у [REDACTED] страждання та відчуття приниження людської гідності, Заневський Я.В. за попередньою змовою групою осіб з іншими невстановленими представниками російсько-окупаційних військ та окупаційної влади вчинив **нелюдське поведіння** з останньою, тобто жорстоке поведіння з цивільним населенням.

Таким чином, Заневський Ян В'ячеславович підозрюється у жорстокому поведінні з цивільним населенням, іншому порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

Старший слідчий в ОВС

**3-го відділу (документування злочинів,
проти миру, людяності та ознак геноциду)**

**Головного слідчого управління
Національної поліції України
капітан поліції**

Євгеній БОРИЩ

ПОГОДЖУЮ

**Прокурор четвертого відділу управління
процесуального керівництва та
підтримання публічного обвинувачення
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора**

«17» січня 2024 року

Денис ШЕВЧЕНКО